

SAİT FAİK ABASIYANIK

Son Kuşlar

Remzi Kitabevi

SAİT FAİK ABASIYANIK 1906'da Adapazarı'nda doğdu. İlk ve orta öğreniminden sonra bir süre Türkoloji okudu. Babası Mehmet Faik Bey'in isteğiyle iktisat öğrenimi için İsviçre'ye gitti. Ancak buradan Fransa'nın Grenoble şehrine geçti ve 1931-1935 yılları arasında Fransa'da kaldı. İstanbul'a dönünce sadece yazı yazarak geçinmeye karar verdi ve öyküleriyle tanınmaya, kitapları çıkmaya başladı. "Modern edebiyata yaptığı hizmetlerden dolayı" Amerika'daki Mark Twain Derneği'ne onur üyesi seçildi (1953). 11 Mayıs 1954 tarihinde hayatını kaybetti. Burgazada'daki yaşadığı ev "Sait Faik Müzesi" haline getirildi (1964). 1955 yılında yazarın annesi tarafından "Sait Faik Hikâye Armağanı" başlatıldı.

Yapıtları:

Öykü: *Semaver* (1936, Remzi Kitabevi), *Sarnıç* (1939, Çığır Kitabevi), *Şahmerdan* (1940, Çığır Kitabevi), *Lüzumsuz Adam* (1948, Varlık Yayınları), *Mahalle Kahvesi* (1950, Varlık Yayınları), *Havada Bulut* (1951, Varlık Yayınları), *Kumpanya* (1951, Varlık Yayınları), *Havuz Başı* (1952, Varlık Yayınları), *Son Kuşlar* (1952, Varlık Yayınları), *Alemdağ'da Var Bir Yılan* (1954, Varlık Yayınları), *Az Şekerli* (1954 –ölümünden sonra– Varlık Yayınları).

Roman: *Medar-ı Maişet Motoru* (1944, Yokuş Kitabevi: 2. baskısı *Birtakım İnsanlar* adıyla, 1952, Varlık Yayınları), *Kayıp Aranıyor* (1953, Varlık Yayınları).

Şiir: *Şimdi Sevişme Vakti* (1953, Yenilik Yayınları).

Röportaj-Öykü: *Tüneldeki Çocuk* (1955, Varlık Yayınları), *Mahkeme Kapısı* (1956, Varlık Yayınları).

Diğer yapıtları: *Balıkçının Ölümü-Yaşam Edebiyat* (1977, Bilgi Yayınevi), *Açık Hava Oteli* (1980, Bilgi Yayınevi), *Müthiş Bir Tren* (1981, Bilgi Yayınevi), *Sevgiliye Mektup* (1987, Bilgi Yayınevi).

Çeviri: *Georges Simenon'dan Yaşamak Hırsı* (1954-ölümünden sonra, İstanbul Yayınları).

SAİT FAİK ABASIYANIK

Son Kuşlar

Öyküler

Yayına hazırlayan
Feridun Andaç

Remzi Kitabevi

SON KUŞLAR / Sait Faik Abasıyanık

© Remzi Kitabevi, 2025

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına hazırlayan: Feridun Andaç
Düzeltili: Öner Ciravoğlu
Kapak tasarımı: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-2209-5

*Bu kitabın ilk basımı Varlık Yayınları
tarafından yapılmıştır (1952)*

BİRİNCİ BASIM: Şubat 2025

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi
4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul
Sertifika no: 44903 / Tel (212) 629 0615

İÇİNDEKİLER

Sunuş	7
Son Kuşlar	13
Bulamayan.....	19
Yaşayacak	28
Kendi Kendime.....	33
Radyoaktiviteli, Röportajlı Hikâye.....	36
Bir Kaya Parçası Gibi.....	43
Gün Ola Harman Ola	47
Ağıt.....	51
Balıkçısını Bulan Olta	56
Barba Antimos	60
Haritada Bir Nokta	64
Sivriada Geceleri.....	72
Sivriada Sabahı	78
Türk Ülkesi.....	85
Yandan Çarklı.....	90
Pay.....	93
Korentli Bir Hikâye	98
Kırlangıç Yuvasındaki Kadın	105
Dondurmacının Çırağı	109

SUNUŞ

Son Kuşlar'la Gelen: Bir Adalı

Sait Faik'in ustalık öykülerini bir araya getiren *Son Kuşlar*, "dönem öykücülüğü" özellikleri taşır ve yaratıldığı zamanın gerçekliklerini yansıtır. Türkiye'nin 1940'lardan 1950'lere evrildiği sürecin sofistike ruhu, öykülerin dokusuna sinmiştir adeta.

Tabii ki onun anlatı dünyasının bir nevi "ada"sı olan İstanbul ve özellikle yaşadığı Burgazada gerçeği, derinlikli biçimde bu öykülerine yansımıştır.

Bir konuşmamızda Yaşar Kemal, "Ben İstanbul'a bakmayı, Sait Faik'ten öğrendim," demişti. İstanbul'u yazmak/anlatmak, anlamak duygusunu bize en çok taşıyan öyküleridir *Son Kuşlar*'daki on dokuz öykü.

Anlatıcı Sait Faik'in insana, doğaya, mekâna bakışının ak-korlaşan duyguları, bu öykülerde öne çıkar. Anlatımındaki saydamlık hem dil tutumunda hem söyleyişinde hem de yansıttığı gerçekliklerde kendini gösterir.

Buradaki öykülerde yer alan izleklerin, bir sonraki (ve ölü-münden hemen önce yayımlanan son) kitabı *Alemdağ'da Var Bir Yılan'a* yansıyan anlatım biçiminin habercisi olduğunu da söylemek isterim.

Sait Faik anlatıcılığının belirgin özelliği olan ben-anlatıcı tutumunun, özyaşamsal izlerle beslediği her bir duruma ve atmosfere yansıtışı, burada da kendini gösterir.

Deniz, deniz insanı, ada gerçeği, çalışan çocuklar, gene bu öykülerinin başat öğeleri olarak karşımıza çıkar.

Sait Faik tutku, duygu insanıdır. Bakıp gördüğü her şey, onun anlatıcılığına siner. Özellikle; ağacından kuşuna, börtü böceğinden çiçeğine değin tüm özellikleriyle “doğa” ve ona ait her bir varlık, insanlık durumlarıyla iç içe geçmiş şekilde aktarılır.

Son Kuşlar’da karşımıza çıkan öykülerinde ada/deniz insanının duyusu, yaşayışı, birbirleriyle ilişkisi, çalışma koşulları, hayata bakışları, etkili biçimde anlatılır. Öyle ki, okurun karşısına yer yer anlatıcı Sait Faik de çıkar; böylece onun yazma ve yaşama derdinin solukları, satırların arasından usul usul duyulur.

Sait Faik özgürlükçü bir anlatıcıdır. Bunu da kendisi, yer yer “lüzumsuz adam” metaforuyla açıklar. Onun insana inancı, hayatı sevme biçimi, “küçük insan”ların dünyasını gerçekçi biçimde yansıttığı, bu öykülerinin en belirgin yanlarını oluşturur.

“Kayığı temizleyenler sekiz kişiydi. Yedisi bizim adadandı. Sekizinci zayıf, sarı adamı daha önce hiç görmemiştim. Ne kadar dostça, ne kadar içten bir sevgiyle çalışıyordu.

Balığın bol çıkmaya başladığı duyulduğu zaman, dışarıdan da insanlar gelirdi. (...) İrip tayfasıyla reis, gönüllerinden ne koparsa o kadar balık verirlerdi bu insanlara.

O adam da bir dülger balığı alabilmek, bu balığı hak edebilmek için elinden geleni yapıyordu.” (Haritada Bir Nokta)

Marmara Denizi’nin “inci”si olarak nitelendirilen “Prens Adaları”, denebilir ki Sait Faik’in öyküleriyle bir kez daha değer kazanır.

Onun denize salt bir “manzara” olarak bakmayışı ve denizin, ondan para kazananların duyuları, düşünceleri, eylemleri ile birlikte anlatılarının dokusuna sinmiş olması, hem onun yaşam algısının ipuçlarını ele veren bir yaklaşım hem de bir öykücü olarak yazıdaki konumunu/duruşunu gösteren bir özelliktir.

Sait Faik çevre dostu bir anlatıcıdır. Bu kitaptaki öykülerinde insanseverliği kadar, hayvanseverliğini de duygulu biçimde ele aldığını gözlemleriz.

Kelebekler, kuşlar ve özellikle köpeklere olan sevgisine, öykülerin herhangi bir yerinde, dokunaklı bir olayın odağındaki içten sözcüklerde rastlayabilirsiniz.

“Onlar ateşi yakıp topladıkları midyeleri bir teneke üstünde pişirirlerken ben hâlâ martının yanı başındaydım. Kalfat:

— *Ne oluyorsun be? dedi. Şair misin, ne boksun?*

— *Martı öldü de... dedim.*

— *Martı da ölür, dedi. İnsan ölmüyor mu?*

Dünyanın yaratılışındaydık şimdi, insanın ilk zamanlarını yaşıyorduk. Onlar avlıyorlardı, ateş yakıyorlardı. Bense martıya ait bir mersiye yazmış, ateş karşısında okumak üzereydim.

Bütün kabile halkı bana kızmıştı:

— *Bu herif çalışmayacak mı? Oturup kayalara bütün gün düşünecek mi? Martı ölmüş. Onu seyredip bize masal mı anlatacak? (...)*

Utandım, sustum. (...)

— *Ölen martıyı taniyordum, dedim. O, iki hafta önce ölen Tahir’in martısıydı. Başka türlü bir martıydı o...”* (“Sivriada Geceleri”)

Onun dostluk, yarenlik ve kardeşlik kavramlarına bakışının izlerini ise; Ada’nın çokkültürlü, çokkimlikli insanların yaşantılarının ayrıntıları üzerinden süreriz ve anlatılarında Rumlar, Ermeniler, Yahudilerle bir arada yaşamak duygusunun görkemli anlatıcısı olarak karşımıza çıkar Sait Faik. Sıklıkla çocukların dünyasına da eğilir, âdeta bir ressam edasıyla, onların çalışma hayatındaki sıkışıp kalmışlıklarını, savrulmalarını resmeder.

Kahveci Kornil'i, Duvar Ustası Barba Antimos'u, Sütçü Pandeli'yi, Balıkçı Komyanos'u, Madam Hrisopulos'u, Mercan Usta'yı onun anlatımıyla tanırız. Ve yazmanın ona nasıl bir coşku, tutku, hatta sorumluluk taşıdığını da gene bu öykülerinde okuma şansını buluruz:

“Ne yapayım, benim zanaatım da bu, yazı yazmak. Yazıp ekmek yemek. Yazmak demek, aklıma ne gelirse kâğıda geçirmek değil elbet. Ama ben aklıma ne eserse yazan cinsindenim, ne yapayım? Bu zanaat da pek geçmiyor. Doyurmuyor. Ama bir defa tutulmuşuz.” (“Kırlangıç Yuvasındaki Kadın”)

Yazma tutkusundan bir an dahi vazgeçmeyen Sait Faik, “*Kendi Kendime*” adlı öyküsünde “*İnsansız hiçbir şeyin güzelliği yok. Her şey onun sayesinde, onunla güzel.*” demişti. Bugünse ben, Türk öykücülüğüne onun kattığı renklerin çeşitliliğinin farkındalığıyla, rahatlıkla “*Türk öykücülüğü, onunla ayrı bir güzel,*” diyebilirim.

Sait Faik'i yeniden değerlendirmek ve onu hakkıyla anlayabilmek için *Son Kuşlar*'ı okumak isabetli bir karar olacak ve sizi Türk dilinin yeniden keşfedeceğiniz, güzelliklerini tadacağınız keyifli bir okuma yolculuğuna çıkaracaktır.

Feridun Andaç

***“Kalemi yonttum. Yonttuktan sonra
tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım.”***

Sait Faik öykücülüğünde bir dönemeci oluşturan *Son Kuşlar*, toplumda yerini bulamamış insanların dünyalarına ayna tutar. Anlatıcının yaşamından izleri de taşıyan öykülerde gündelik yaşam içinde ada ve İstanbul odaklı bir yolculuğa çıkar okur her bir öyküde. Değişen, dönüşen dünyanın habercisidir burada Sait Faik.

“Son Kuşlar’da karşımıza çıkan öykülerinde ada/deniz insanının duyusu, yaşayışı, çalışma koşulları, hayata bakışları, etkili biçimde anlatılır. Öyle ki, okurun karşısına yer yer anlatıcı Sait Faik de çıkar; böylece onun yazma ve yaşama kaygısı satırların arasından usul usul duyulur.”

FERİDUN ANDAÇ

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-2209-5

9 789751 422095

KDV'den muafır